

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (осми състав)

30 юни 2022 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси — Съдебна компетентност и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Регламент (ЕС) № 1215/2012 — Компетентност в областта на застраховането — Член 11, параграф 1, буква б) — Иск, предявен от притежателя на полицата, застрахования или трето ползващо се лице — Възможност да се предяви иск срещу застрахователя пред съда по мястото, където ищецът има местоживееене — Определяне на международната и териториалната компетентност на съд на държава членка — Член 13, параграф 2 — Прям иск, предявен от увреденото лице срещу застрахователя — Застраховател, който има адрес на управление в една държава членка и представителство в друга държава членка и срещу когото е предявен иск пред съда, в чийто съдебен район се намира това представителство“

По дело C-652/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunalul București (Окръжен съд Букурещ, Румъния) с акт от 28 септември 2020 г., постъпил в Съда на 2 декември 2020 г., в рамките на производство по дело

HW,

ZF,

MZ

срещу

Allianz Elementar Versicherungs AG,

СЪДЪТ (осми състав),

състоящ се от: N. Jääskinen (докладчик), председател на състава, M. Safjan и M. Gavales, съдии,

генерален адвокат: J. Richard de la Tour,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: румънски.

като има предвид становищата, представени:

- за румънското правителство, от E. Gane и L. Lițu, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от A. Biolan и S. Noë, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 11, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между HW, ZF и MZ, три физически лица с местожителство в Румъния, от една страна, и Allianz Elementar Versicherungs AG, дружество, установено в Австрия, но представлявано от неговото дружество кореспондент в Румъния, по повод на иск за обезщетение, предявен от посочените лица, които твърдят, че са трети ползватели се лица по договор за застраховка, сключен между това дружество и лицето, носещо отговорност за произшествието, вследствие на което е починал член на семейството им.

Правна уредба

- 3 Съображения 15, 16, 18 и 34 от Регламент № 1215/2012 гласят:
 - „(15) Правилата за компетентността следва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника. Винаги следва да е налице компетентност на това основание, освен в няколко ясно определени случаи, когато предметът на спора или автономията на страните обосновава различен свързващ фактор. Местоживеенето на правния субект трябва да се определя автономно, така че общите правила да се направят по-прозрачни и да се избегнат спорове за компетентност.
 - (16) Наред с местоживеенето на ответника следва да съществуват алтернативни основания за компетентност, които са основани на тясна връзка между съда и процесуалното действие или с оглед да се улесни доброто правораздаване. С наличието на тясна връзка следва да се гарантира правна сигурност и да се избягва възможността срещу ответника да бъде подаден иск в съд на държава членка, която той не би могъл разумно да предвиди. [...]

[...]

(18) Във връзка със застраховането, потребителските и трудовите договори по-слабата страна следва да бъде защитена от правила за компетентност, които са в по-висока степен благоприятни за нейните интереси, отколкото общите правила.

[...]

(34) Следва да се гарантира приемственост между [Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3)], Регламент (ЕО) № 44/2001 [на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74)] и настоящия регламент и за тази цел следва да се установят преходни разпоредби. Същата нужда от приемственост се прилага и по отношение на тълкуването от Съда на Европейския съюз на [тази] конвенция [...] и на регламентите, които я заменят“.

4 В глава II („Компетентност“) от Регламент № 1215/2012 се съдържа раздел 1 („Общи разпоредби“), който обхваща членове 4—6.

5 Член 4, параграф 1 от посочения регламент предвижда:

„При условията на настоящия регламент, искиове срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка“.

6 Член 5, параграф 1 от същия регламент гласи:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искиове в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава“.

7 Член 7, точка 5 от Регламент № 1215/2012, съдържащ се в раздел 2 („Специална компетентност“) от посочената глава II, предвижда:

„Срещу лице, които има местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искиове в друга държава членка:

[...]

5) по отношение на спорове, произтичащи от дейността на клон, агенция или друг вид представителство — в съдилищата на мястото, където се намира клонът, агенцията или представителството;

[...]“.

8 Раздел 3 („Компетентност по дела във връзка със застраховане“) от посочената глава II от Регламент № 1215/2012 обхваща членове 10—16.

9 Член 10 от този регламент гласи:

„По дела във връзка със застраховане компетентността се определя от нормите на настоящия раздел, без да се засягат разпоредбите на член 6 и член 7, [точка] 5“.

10 Член 11 от посочения регламент предвижда:

„1. „Срещу застраховател с местоживеене в държава членка може да бъде предявен иск:

а) в съдилищата на държавата членка, където той има местоживеене;

б) в друга държава членка в случай на икове, предявени от притежателя на полицата, застрахования или трето ползващо се лице, в съдилищата по мястото, където ищецът има местоживеене; или

[...]

2. Застраховател, който няма местоживеене в държава членка, но има клон, агенция или друго представителство в една от държавите членки, по отношение на спорове, произтичащи от дейността на клона, агенцията или представителството, се счита, че има местоживеене в тази държава членка“.

11 Съгласно член 13 от същия регламент:

„1. По отношение на застраховка за отговорност застрахователят също така може, ако законът на съда го позволява, да бъде привлечен в производство, което увредената страна е започнала срещу застрахования.

2. Членове 10, 11 и 12 се прилагат по отношение на икове, предявени от увредената страна пряко срещу застрахователя, когато такива преки икове са разрешени.

[...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

12 На 22 декември 2017 г. водачът и пътникът на превозно средство са починали при пътнотранспортно произшествие, причинено поне отчасти от виновното поведение на водача. Съответното превозно средство е регистрирано в Австрия и е застраховано в Allianz Elementar Versicherung, чието седалище се намира в тази държава членка.

13 На 17 февруари 2020 г., за да получат обезщетение за неимуществените си вреди, трима членове на семейството в широк смисъл на починалия пътник, всички с местожителство в Румъния, предявяват иск срещу Allianz Elementar Versicherung, представлявано от неговия кореспондент в Румъния — дружеството Allianz-Țiriac Asigurări SA, пред Tribunalul București (Окръжен съд Букурещ, Румъния), в чийто съдебен район се намира седалището на това дружество кореспондент.

14 В приложение на разпоредбите на Codul de procedură civilă (Граждански процесуален кодекс) запитващата юрисдикция проверява служебно своята собствена международна и териториална компетентност.

- 15 С оглед на решение от 13 декември 2007 г., FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, т. 31), което според запитващата юрисдикция се отнася до еквивалентни разпоредби от Регламент № 44/2001, тази юрисдикция счита, че за целите на посочената проверка е релевантно правилото за компетентност, предвидено в член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012, към което препраща член 13, параграф 2 от същия, в случай на пряк иск, предявен от пострадалото лице срещу застрахователя.
- 16 В това отношение запитващата юрисдикция подчертава, че ответникът в главното производство е застраховател, установен в друга държава членка, срещу когото е предявен иск в Румъния, не пред съд, в чийто съдебен район имат съответно местоживеене ищците в главното производство, които твърдят, че са трети ползвачи се лица по застрахователния договор, а пред съда, в чийто съдебен район се намира седалището на дружеството кореспондент на този застраховател.
- 17 Вследствие на тези констатации тя има съмнения по въпроса дали член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 определя само международната компетентност на съдилищата на държавите членки, или едновременно с нея и националната им компетентност, и по-точно тяхната териториална компетентност. Той излага различни доводи от текстуално, систематично и телеологично естество в подкрепа едната или другата от посочените тези.
- 18 При тези обстоятелства Tribunalul București (Окръжен съд Букурещ) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли разпоредбите на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент [№ 1215/2012] да се тълкуват в смисъл, че се отнасят само до международната компетентност на държавите [— членки на Европейския съюз], или в смисъл, че уреждат и националната (териториална) компетентност на съдилищата по местоживеенето на третото ползващо се лице по застрахователния договор?“.

По преюдициалния въпрос

- 19 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че когато тази разпоредба е приложима, тя определя както международната, така и териториалната компетентност на съда на държава членка, в чийто съдебен район се намира местоживеенето на ищеца.
- 20 В самото начало трябва да се припомни, че тъй като съгласно съображение 34 от Регламент № 1215/2012 с последния се отменя и заменя Регламент № 44/2001, който от своя страна заменя Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела, изменена с последователните конвенции за присъединяването на нови държави членки към нея (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“), даденото от Съда тълкуване на разпоредбите от последните правни актове се отнася и за разпоредбите от Регламент № 1215/2012, когато тези разпоредби могат да се квалифицират като „еквивалентни“ (решение от 20 май 2021 г., CNP, C-913/19, EU:C:2021:399, т. 30 и цитираната съдебна практика).

- 21 Впрочем Съдът вече е приел, че такава еквивалентност е налице между член 9, параграф 1, буква б) от Регламент № 44/2001 и член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012, като се има предвид, че текстът на тази първа разпоредба е възпроизведен в основната му част в посочената втора разпоредба (вж. в този смисъл решение от 31 януари 2018 г., Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, т. 36).
- 22 Що се отнася до съответната разпоредба от Брюкселската конвенция, Съдът отбелязва, че за да се укрепи защитата на икономически по-слабата страна, член 9, параграф 1, буква б) от Регламент № 44/2001 е формулиран по такъв начин, че изрично да даде възможност на застрахования или на третото ползващо се лице по застрахователен договор, да предяви иск срещу застрахователя пред съда, в чийто съдебен район е тяхното собствено местоживеене, докато член 8, първа алинея, точка 2 от тази конвенция предвижда само компетентност на съда по местоживеенето на притежателя на полицата, без да посочва дали може да се предяви иск срещу застрахователя в пред съда по местоживеенето на застрахования или на третото ползващо се лице (вж. в този смисъл решение от 12 май 2005 г., Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, т. 41). По този начин член 9, параграф 1, буква б) от Регламент № 44/2001, понастоящем член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 разширява в сравнение с посочената конвенция кръга на лицата, които могат да предявят иск срещу застрахователя пред съд (вж. в този смисъл решение от 27 февруари 2020 г., Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, т. 35).
- 23 Въпреки разликата в текстовете, съществуваща в тази степен между член 8, първа алинея, точка 2 от Брюкселската конвенция, от една страна, и член 9, параграф 1, буква б) от Регламент № 44/2001, както и член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012, от друга страна, това не променя факта, че тези разпоредби могат да се квалифицират като еквивалентни, доколкото дават възможност срещу застрахователя с местоживеене съответно в договаряща държава или в държава членка да бъде предявен иск пред съд по местоживеенето на ищеца, когато искът е предявен от притежателя на полицата, що се отнася до тази конвенция, или от застрахования или от третото ползващо се лице по застрахователния договор, що се отнася до посочените регламенти, при условие че съответният ищец има местоживеене съответно в друга договаряща държава или в друга държава членка.
- 24 При това положение тълкуването, дадено от Съда по отношение на член 8, първа алинея, точка 2 от Брюкселската конвенция и член 9, параграф 1, буква б) от Регламент № 44/2001 е приложимо и за член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012.
- 25 Освен това, преди да се отговори на поставения от запитващата юрисдикция въпрос, следва да се направят няколко уточнения с оглед на обстоятелствата по делото в главното производство.
- 26 Съгласно член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 в случай на искове, предявени срещу застраховател с местоживеене в държава членка от притежателя на полицата, застрахования или трето ползващо се лице, срещу този застраховател може да бъде предявен иск в друга държава членка, по-специално пред съд по мястото, където ищецът има местоживеене.
- 27 В случая, от една страна, от акта за преюдициално запитване е видно, че искът в главното производство е предявен срещу застрахователно дружество с адрес на управление в Австрия, „представявано от неговия кореспондент в Румъния“ според предоставената от

запитващата юрисдикция информация. В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика във връзка с разделението на правомощията между националните юрисдикции и Съда в рамките на производството по член 267 ДФЕС не могат да се поставят под въпрос констатациите относно фактите по спора в главното производство и разпоредбите на националното право (вж. в този смисъл решения от 21 октомври 2021 г., *Wilo Salmson France*, C-80/20, EU:C:2021:870, т. 47 и от 21 декември 2021 г., *Trapeza Peiraios*, C-243/20, EU:C:2021:1045, т. 26).

- 28 Въпреки това, за да се дадат на запитващата юрисдикция всички полезни насоки за решаването на спора, с който е сезирана, следва да се обърне внимание в този контекст на разпоредбите на Регламент № 1215/2012, които предвиждат специални правила за компетентност при спорове относно дейността на клон, агенция или друго представителство, и по-специално на член 7, точка 5 от посочения регламент, чието прилагане член 10 от последния запазва в областта на застраховането. Актът за преюдициално запитване не дава възможност да се установи дали искът, предявен от ищците в главното производство, може да представлява такъв спор, но при всички положения тази юрисдикция следва да прецени това и евентуално да провери своята собствена компетентност и от гледна точка на посочените разпоредби, като вземе предвид критериите, изведени в практиката на Съда в тази област (вж. по-специално решение от 20 май 2021 г., *CNP*, C-913/19, EU:C:2021:399, т. 51 и 52).
- 29 От друга страна, в писменото си становище Европейската комисия изтъква, че макар запитващата юрисдикция да е посочила, че ищците в главното производство са „трети ползвачи се лица“ по смисъла на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012, спорът в главното производство се отнася по-скоро до пряк иск, предявен срещу застрахователя от увредени лица, а не от трети ползвачи се лица, така че тази разпоредба била приложима към посочения спор само посредством член 13, параграф 2 от този регламент.
- 30 В това отношение е необходимо да се отбележи, че несъмнено запитващата юрисдикция е квалифицирала като „трети ползвачи се лица по застрахователната полица“ ищците в главното производство, които са членове на семейството в широк смисъл на пътник, починал при произшествието, причинено от водача на застрахованото превозно средство. За да обоснове обаче приложимостта на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 по делото в главното производство, тази юрисдикция се позовава на решение от 13 декември 2007 г., *FBTO Schadeverzekering* (C-463/06, EU:C:2007:792, т. 31), съгласно което „препращането в член 11, параграф 2 от Регламент № 44/2001 към член 9, параграф 1, буква б) от него трябва да се тълкува в смисъл, че пострадалото лице може да предяви иск направо срещу застрахователя пред съда по своето местоживее в държава членка, когато такъв пряк иск е възможен и застрахователят е с адрес на управление на територията на държава членка“. Впрочем посочените в това решение разпоредби са еквивалентни съответно на член 13, параграф 2 от Регламент № 1215/2012 и на член 11, параграф 1, буква б) от него (вж. в този смисъл решение от 31 януари 2018 г., *Hofsoe*, C-106/17, EU:C:2018:50, т. 36).
- 31 При тези обстоятелства е видно, че член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 действително е приложим към спора по главното производство вследствие на препращането към тази разпоредба, направеното в член 13, параграф 2 от този регламент.

- 32 Следователно запитващата юрисдикция следва да провери, преди евентуално да може да приложи член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 към делото по главното производство, дали процесуалните норми на румънското право позволяват на лицата, които потенциално имат право на обезщетение, да предявят пряк иск срещу застрахователя, което съгласно член 13, параграф 2 от този регламент води до прилагането на членове 10—12 от него (вж. в този смисъл решение от 31 януари 2018 г., Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, т. 35). Съдът е уточнил, че целта на препращането, произтичащо от посочения член 13, параграф 2, е да се добавят в списъка на ищците, съдържащ се в посочения член 11, параграф 1, буква б), лицата, които са претърпели вреда, без кръгът на последните да се ограничава само до тези, които са претърпели пряко вреда (вж. в този смисъл решение от 20 май 2021 г., CNP, C-340/19, EU:C:2021:399, т. 38).
- 33 След тези предварителни уточнения следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика с оглед на тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се вземат предвид не само нейният текст, но и контекстът, в който тя се вписва, и целите на правната уредба, от която тя е част. Генезисът на разпоредбата от правото на Съюза също може да разкрие обстоятелства, които са релевантни за нейното тълкуване (решение от 2 септември 2021 г., CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, т. 31 и цитираната съдебна практика).
- 34 На първо място, що се отнася до текста на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012, е необходимо да се подчертае, че въпросът на Tribunalul București (Окръжен съд Букурещ) е съсредоточен върху финалната част на тази разпоредба.
- 35 Налага се обаче изводът, че текстът на член 11, параграф 1, буква б) на румънски език, както и текстовете на английски и фински език се различават на това равнище по-специално от текстовете на испански, датски, немски, френски, италиански, нидерландски, полски, португалски и шведски език. Докато в първата поредица от тези текстове финалната част на тази разпоредба посочва „съдилищата по мястото, където ищецът има местоживеене“, във втората поредица от тези текстове тя сочи „съда по мястото, където ищецът има местоживеене“. При това положение е видно, че използването на множественото число за термина „съд“, съдържащо се в поставения от запитващата юрисдикция въпрос, не е било възприето в текста на тълкуваната разпоредба на няколко езика.
- 36 Съгласно постоянната съдебна практика формулировката, използвана в текста на правна разпоредба на Съюза на един от езиците, не може да служи като единствена основа за тълкуването на разпоредбата или в това отношение да ѝ се отдава предимство пред текстовете на останалите езици. Всъщност необходимостта от еднакво прилагане и следователно от еднакво тълкуване на акт на Съюза изключва възможността той да се разглежда отделно според текста на един от езиците, а напротив, изисква да се тълкува в зависимост от общия разум и целите на правната уредба, от която е част (решение от 10 декември 2020 г., Personal Exchange International, C-774/19, EU:C:2020:1015, т. 27 и цитираната съдебна практика).
- 37 В това отношение, както отбелязва запитващата юрисдикция, а също и румънското правителство и Комисията в писмените си становища, особено показателно е да се сравни текстът на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012, който е предмет на поставения от запитващата юрисдикция въпрос, с текста на буква а) от посочения параграф 1. Всъщност критерият за компетентност, възприет от законодателя на Съюза в

тази буква б), се отнася целенасочено да „мястото, където ищецът има местоживеене“, докато критерият, съдържащ се в буква а) от посочения параграф 1, се отнася общо до „държавата членка, където [застрахователят] има местоживеене“.

- 38 Тази разлика в текста подкрепя тълкуването, че целта на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 е да посочи пряко точно определен съд в държава членка, без да препраща към действащите в нея правила за разпределяне на териториалната компетентност, и следователно да определи не само международната, но и териториалната компетентност на посочения съд в хипотезите, обхванати от тази разпоредба.
- 39 Както изтъква запитващата юрисдикция, а също и Комисията в писменото си становище, възприетото в предходната точка от настоящото решение тълкуване се потвърждава от аналогията с решенията, в които Съдът е тълкувал няколко разпоредби на член 7 от Регламент № 1215/2012, чийто текст също има за цел да посочи конкретно „място“ в държава членка в смисъл, че тези разпоредби определят както международната, така и териториалната компетентност. Тези решения се отнасят по-специално до точка 1, буква б), първо тире от този член 7, която е еквивалентна на точка 1, буква б), първо тире от член 5 от Регламент № 44/2001 (вж. в този смисъл решение от 3 май 2007 г., *Color Drack*, C-386/05, EU:C:2007:262, т. 30), до точка 1, буква б), второ тире от посочения член 7 (вж. в този смисъл решение от 15 юни 2017 г., *Kareda*, C-249/16, EU:C:2017:472, т. 46), и до точка 2 от същия член 7 (вж. в този смисъл решение от 15 юли 2021 г., *Volvo* и др., C-30/20, EU:C:2021:604, т. 33 и 43).
- 40 Така установената аналогия с посочените решения се потвърждава и от доклада на г-н Р. Јенард по Конвенцията от 27 септември 1968 година относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ С 59, 1979 г., стр. 1). Всъщност според текста на страница 31 от този доклад в член 8, първа алинея, точка 1 от Брюкселската конвенция „само се посочва обща компетентност, като се предвижда компетентността „на съдилищата на държавата, където застрахователят има местоживеене“, така че „[в] рамките на всяка държава ще се прилага вътрешното законодателство, за да се определи компетентният съд“, докато целта на параграф 2 от същия член 8, първа алинея е да се предвиди, че „ако срещу застрахователя е предявен иск извън държавата, където той има местоживеене“, искът трябва да се предяви пред изрично определен съд, в съответствие със системата, която вече е приета в член 5 [от тази конвенция]“.
- 41 Като се има предвид, от една страна, че правилата за компетентност в областта на застраховането, закрепени в член 8, първа алинея, точки 1 и 2 от Брюкселската конвенция, по същество са еквивалентни на предвидените в член 11, параграф 1, букви а) и б) от Регламент № 1215/2012, и от друга страна, че правилата за компетентност в областта на договорната и деликтната отговорност, закрепени в член 5, точки 1 и 3 от тази конвенция, по същество са еквивалентни на предвидените в член 7, точки 1 и 2 от този регламент, посоченият в предходната точка от настоящото решение доклад, и по-конкретно сходството, установено в края на посочения в предходната точка цитат, е в подкрепа на тълкуването, че използването на термина „мястото“ в член 11, параграф 1, буква б) от този регламент води до извода, че тази разпоредба сочи изрично определен съд и следователно определя пряко териториалната компетентност подобно на приетото от Съда по отношение на аналогични изрази, съдържащи се в член 7, точки 1 и 2 от същия регламент.

- 42 От изложеното по-горе следва, че буквалното тълкуване на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 само по себе си позволява да се стигне до извода, че тази разпоредба определя както международната, така и териториалната компетентност на съдилищата на държава членка, в чийто съдебен район се намира местоживеенето на ищеца.
- 43 На второ място, това тълкуване се потвърждава от анализа на контекста, в който се вписва посочената разпоредба. В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 4, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 искиве срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, по принцип се предявяват пред съдилищата на тази държава членка. Освен това в съображение 15 от този регламент се подчертава, че предвидените в него правила за компетентност се основават на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника и винаги следва да е налице компетентност на това основание, освен в няколко ясно определени случая.
- 44 Член 5, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 предвижда в отклонение от този принцип, че срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искиве пред съдилищата на друга държава членка по силата на правилата, закрепени в глава II, раздели 2—7 от този регламент.
- 45 Що се отнася по-специално до глава II, раздел 3 от този регламент, в който се съдържа член 11, параграф 1, буква б), безспорно е, че той установява самостоятелна система за разпределяне на съдебната компетентност по дела във връзка със застраховане, както следва по-конкретно от заглавието на този раздел и от член 10 от посочения регламент (вж. в този смисъл решения от 21 октомври 2021 г., Т. В. и D. (Компетентност по дела във връзка със застраховане), C-393/20, непубликувано, EU:C:2021:871, т. 29 и от 9 декември 2021 г., ВТ (Привличане на застрахованото лице по делото), C-708/20, EU:C:2021:986, т. 26).
- 46 Тъй като предвидената в член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 компетентност на съда по местоживеенето на ищеца представлява правило, което дерогира принципа за компетентност на съда по местоживеенето на ответника, тя трябва да се тълкува стриктно, което не допуска тълкуването да надхвърля обхвата на изрично предвидените в този регламент хипотези (вж. по аналогия решения от 20 май 2021 г., CNP, C-913/19, EU:C:2021:399, т. 49 и от 21 октомври 2021 г., Т. В. и D. (Компетентност по дела във връзка със застраховане), C-393/20, непубликувано, EU:C:2021:871, т. 42).
- 47 Стриктното тълкуване на тази разпоредба се налага в още по-голяма степен, тъй като, както е подчертал Съдът по отношение на еквивалентната разпоредба, съдържаща се в член 8, първа алинея, точка 2 от Брюкселската конвенция, авторите на тази конвенция са изразили несъгласието си с компетентността на съдилищата по местоживеенето на ищеца извън изрично предвидените в нея случаи (вж. в този смисъл решение от 13 юли 2000 г., Group Josi, C-412/98, EU:C:2000:399, т. 69—72).
- 48 Следователно не може да се приеме, че като посочва „съд[а] по мястото, където ищецът има местоживеене“, член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 предоставя компетентност на всички съдилища на държавата членка, на чиято територия е местоживеенето на ищеца.
- 49 На трето и последно място, що се отнася до целите, преследвани с релевантните за настоящото дело разпоредби, следва да се припомни, че съгласно практиката на Съда от съображение 18 от Регламент № 1215/2012 следва, че искът във връзка със застраховане се

характеризира с известен дисбаланс между страните, който разпоредбите на раздел 3, глава II от този регламент имат за цел да коригират, като предоставят възможност на по-слабата страна да се ползва от правила за подсъдност, които са по-благоприятни за нейните интереси, отколкото общите правила (решение от 9 декември 2021 г., ВТ (Привличане на застрахованото лице по делото), C-708/20, EU:C:2021:986, т. 32 и цитираната съдебна практика).

- 50 В частност специалното правило за компетентност, предвидено в член 11, параграф 1, буква б) от посочения регламент, подобно на всички съдържащи се раздел 3, глава II от него, има за цел да гарантира, че по-слабата страна, която възнамерява да призове пред съд по-силната страна, ще може да го направи пред леснодостъпна юрисдикция на държава членка (вж. в този смисъл решения от 27 февруари 2020 г., Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, т. 28 и от 21 октомври 2021 г., Т. В. и D. (Компетентност по дела във връзка със застраховане), C-393/20, непубликувано, EU:C:2021:871, т. 46).
- 51 По-конкретно, вече е прието, че наследниците на пострадалото от пътнотранспортно произшествие лице, каквито са ищците в главното производство, трябва да могат да се ползват от *forum actoris*, който е допустим съгласно член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 във връзка с член 13, параграф 2 от този регламент (вж. в този смисъл решение от 21 октомври 2021 г., Т. В. и D. (Компетентност по дела във връзка със застраховане), C-393/20, непубликувано, EU:C:2021:871, т. 30 и 31 и цитираната съдебна практика).
- 52 За разлика от това член 11, параграф 1, буква б) от посочения регламент не може, както счита запитващата юрисдикция, да се разбира в смисъл, че съответните ищци имат възможност да сезират не само съда, в чийто съдебен район се намира местоживеенето им, но и всеки друг съд на държавата членка, в която имат местоживеене. Тази разпоредба изобщо няма за цел да допусне практика на „forum shopping“, която впрочем не би съответствала на другите цели на Регламент № 1215/2012.
- 53 Всъщност, както посочва румънското правителство в писменото си становище, защитната цел на посочения член 11, параграф 1, буква б) вече е постигната, като на всеки ищец, посочен в тази разпоредба, а именно на притежателя на полицата, застрахования или трето ползващо се лице, се предоставя възможност да избира между съдилищата на държавата членка, където има местоживеене застрахователят, срещу когото предявява иска, и съда, в чийто съдебен район се намира неговото собствено местоживеене.
- 54 Освен това в съответствие със съображение 16 от Регламент № 1215/2012 неговите разпоредби трябва да бъдат тълкувани, като се има предвид целта да се улесни доброто правораздаване (решение от 9 декември 2021 г., ВТ (Привличане на застрахованото лице по делото), C-708/20, EU:C:2021:986, т. 35). От съображение 16 следва и че като дерогация принципът за компетентност на съда по местожителство на ответника е допълнен от законодателя на Съюза с други основания за компетентност, поради тясната връзка между съда и правния спор. В посоченото съображение се уточнява, че наличието на тясна връзка е насочено към това да се гарантира правна сигурност и да се избягва възможността срещу ответника да бъде подаден иск в съд на държава членка, която той не би могъл разумно да предвиди. Стремещът към висока степен на предвидимост на компетентността, по-специално за ответника, също е посочен като цел в съображение 15 от този регламент.

- 55 В този контекст е необходимо да се отбележи, че тълкуването на член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 в смисъл, че посочва пряко, без да препраща към вътрешните правила на държавите членки, определен съд, а именно съда, в чийто съдебен район се намира местоживеенето на ищеца, гарантира не само че така компетентният единствен съд има особено тясна връзка със съответния спор, но и че този съд е едновременно лесно разпознаваем от ищеца и разумно предвидим за ответника.
- 56 За изчерпателност следва да се уточни, че за разлика от това организационните правомощия за очертаване на съдебния район на съда по мястото, където ищецът има местоживеене по смисъла на този член 11, параграф 1, буква б), по принцип принадлежат на държавата членка на този съд (вж. по аналогия решение от 15 юли 2021 г., Volvo и др., C-30/20, EU:C:2021:604, т. 34).
- 57 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 11, параграф 1, буква б) от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че когато тази разпоредба е приложима, тя определя както международната, така и териториалната компетентност на съда на държава членка, в чийто съдебен район се намира местоживеенето на ищеца.

По съдебните разноски

- 58 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (осми състав) реши:

Член 11, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че когато тази разпоредба е приложима, тя определя както международната, така и териториалната компетентност на съда на държава членка, в чийто съдебен район се намира местоживеенето на ищеца.

Подписи